

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ¹

Student Opinions for Dokuz Eylül University Postgraduate Geography Teaching Program

Fadime YAKIN², Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN³

Öz

Eğitimde verimliliği artırmak, eğitim faaliyetlerini düzenlemek ve bu faaliyetleri devam ettirebilmek için öğretim programlarına ihtiyaç vardır. Öğretim programlarının öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verebilmesi için değerlendirilmeleri gerekir. Bu değerlendirmelerin yapılabilmesi için de öğrencilerin görüş ve önerilerinin alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Coğrafya Öğretmenliği Yüksek Lisans programında öğrenim gören öğrencilerin pandemi dönemini de kapsayacak şekilde lisansüstü coğrafya öğretim programından beklentilerini ve programın iyileştirilmesine yönelik önerilerini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden anlık tarama deseni kullanılmıştır. Çalışmanın örnekleme, amaçsal örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırma, tez ve ders aşamalarında olan 6 erkek ve 5 kadın katılımcıyla yürütülmüştür. Araştırmanın ölçme aracını, 19 maddeden ve bir açık uçlu sorudan oluşan "Lisansüstü Öğretim Programına Yönelik Öğrenci Görüşleri Anketi" oluşturmaktadır. Anket soruları hazırlanırken Arabacı ve Akıllı (2013) ile Gömleksiz ve Yıldırım'ın (2013) çalışmalarından yararlanılmıştır. Elde edilen veriler Excel programında betimsel istatistik yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin öğretim programına yönelik ilk 5 beklentileri; alan bilgisi, akademik yazma becerisi, uluslararasılaşmaya katkı, akademik çevre ve eleştirel düşünme becerisine katkı sağlaması şeklindedir. Ayrıca öğrencilerin programın iyileştirilmesi ile ilgili önerilerinin ders, eğitim, bilimsel çalışmalar, disiplinler arası çalışmalar ve yabancı dil eğitimi ile ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin programdan beklenti ve önerileri dikkate alınarak; uygulamalı dersler, farklı ders içerikleri, seçmeli ve zorunlu ders alternatifleri, çalışan öğrenciler için esnek zamanlı ders programı, modern eğitim materyalleri, öğrencilerin alan bilgisi ile yazma ve düşünme becerilerine katkı sağlayacak bilimsel çalışmalar, disiplinler arası çalışmalar ve yabancı dil eğitimi ile ilgili konularda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü eğitim, Öğretim programı, Öğrenci beklentileri

Abstract

In order to improve efficiency in education, to organize training activities and to continue these activities, training programs are needed. Teaching programs must be evaluated so that their students can respond to their needs and expectations. It is also thought that it would be beneficial for students to have their opinions and suggestions for these assessments to be carried out. This research was prepared to review the expectations of the geography curriculum and their recommendations for improving the program, including the pandemic period of students studying at Dokuz Eylül University, Institute of Education, Geography Teaching. The study was performed using a momentary scan pattern from quantitative research. The sample of the study is determined using the objective sampling method. The research was conducted with 6 male and 5 female participants who were in the thesis and course stages. The measurement tool of the research is the Student Insights Survey for the Graduate Education Program, which consists of 19 articles and an open-ended question. While preparing the survey questions, the work of the Arabacı and Akıllı (2013) and Gömleksiz and Yıldırım (2013) has been taken advantage of. The data obtained is analyzed in Excel by descriptive statistical method. The first 5 expectations of the students for the academic program are field knowledge, academic writing skills, contribution to internationalization, contribution to academic environment and critical thinking skills. It was also concluded that the students' proposals for the improvement of the program were related to the course, education, scientific studies, interdisciplinary studies and foreign language education. Taking into account the students' expectations and recommendations from the program; practical courses, different course content, elective and mandatory course alternatives, flexible-time curriculum for working students, modern educational materials, scientific studies to contribute to students' field knowledge and writing and thinking skills, interdisciplinary studies and foreign language education have been offered.

Keywords: Graduate education, Curriculum, Student expectations.

¹ *Sorumlu İletişim Yazarı: fadime.yakin@ogr.deu.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, 0000-0002-8381-0900, fadime.yakin@ogr.deu.edu.tr

³ Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, 0000-0001-7659-4835, raziye.oban@deu.edu.tr

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları, toplumun ihtiyaç duyduğu kalifiye insan gücünü yetiştirme, bilim ile teknolojinin ilerlemesini sağlama ve ülke sorunlarına çözüm önermeyle yükümlü kurumlardır (Koç, 2016). Yükseköğretim kurumlarının bu işlevlerini yerine getirmek için çeşitli kademelere sahip eğitim ve öğretim programları bulunmaktadır. Bunlar; ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarıdır (Karakütük, 1989). Yüksek lisans ve doktora programlarının yer aldığı lisansüstü eğitim; lisans eğitiminden sonra ilgi duyulan bilim alanında uzmanlaşma sağlamak amacıyla yapılan yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlilik eğitimlerini kapsayan eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama etkinlikleridir (Sevinç, 2001).

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre yüksek lisans, bir lisans öğretimine dayalı eğitim, öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlar. Yüksek lisans kendi içinde tezli ve tezsiz yüksek lisans olmak üzere ikiye ayrılır. Tezli yüksek lisans programında, öğrencinin bilimsel araştırmalar ile gerekli verilere ulaşması, elde ettiği verileri değerlendirebilmesi ve yorumlayabilmesi amaçlanır. Tezsiz yüksek lisans programının amacı ise öğrenciye alanındaki konularda bilgi kazandırmak ve bilgiyi uygulamada nasıl kullanacağını öğretmektir. Doktora programında yüksek lisans programlarından farklı olarak, öğrencinin bağımsız araştırma yapabilmesi, bilimsel olayları uzman bakış açısıyla değerlendirerek yorumlayabilmesi ve yeni sentezlere ulaşabilmesi için gerekli donanımların kazandırılması hedeflenir (Karakütük, 2009).

Nüfusun hızla artması, sosyal adalet kavramının yaygınlaşması ve bireylerin eğitim öğretim istekleri üniversitelerde öğrenci artışlarına neden olmuştur. Bu artış lisans programlarından lisansüstü programlara doğru bir öğretim sürecinin başlamasını sağlamıştır. Yeni üniversitelere duyulan ihtiyaç öğretim üyesi sorununu da beraberinde getirmiş ve lisansüstü eğitimin önemi artmıştır. Ayrıca günümüzde ülkelerin bilim ve teknolojiye ilerleme, alanında uzman ve nitelikli insan gücüne ihtiyaç duymaları lisansüstü eğitimin önemini daha da artırmıştır (Karakütük, 1989).

Lisansüstü eğitimde bilim ve sanat dallarında üretim yapacak, toplumsal sorunları doğru algılayıp çözüm yolları geliştirecek ve ülkenin gelişiminde etkili olacak üst düzey insan gücünün yetiştirilmesi amaçlanır (Sayan ve Aksu, 2005). Lisansüstü eğitimin bu amaçlarını yerine getirebilmesi için öğretim sürecinin sağlıklı ilerlemesi ve işleme gerekir. Bu süreç içerisinde meydana gelen sorunların bilimsel çalışmalarla tespit edilmesi ve gerekli çözüm yollarının sunulması oldukça önemlidir (Katılmış, Çelik ve Kop, 2013). Lisansüstü eğitimde; kişisel sorunlar, öğretim üyesi sorunu, öğrenci niteliği sorunu, tez danışmanı ile ilgili sorunlar, eğitimin kalitesi ve ortamıyla ilgili sorunlar, uzaktan eğitime bağlı sorunlar, mali sorunlar, yabancı dil sorunu vb. sorunlar yanı sıra (Karaman ve Bakırcı, 2010) öğretim programlarına bağlı olarak meydana gelen sorunlarla da karşılaşabilmektedir.

Lisansüstü eğitimin niteliği ne kadar kaliteli olursa üniversitenin ve yetiştirilen toplumun niteliği de o kadar kaliteli olmaktadır (Ahlas, 2006). Eğitimde verimliliği artırmak, eğitim faaliyetlerini düzenlemek ve bu faaliyetleri devam ettirebilmek için öğretim programlarına ihtiyaç vardır (Aslan ve Erden, 2020). Öğretim programı, Varış'a (1972) göre eğitim programının içinde yer alan, belirli bilgi kategorilerinden oluşan, okullarda beceri ve uygulama ağırlıklı bilgi ve becerinin eğitim programının hedefleri doğrultusunda planlı bir şekilde kazandırılmasıdır. Demirel (2006) ise, okul veya okul haricinde bireye verilmesi hedeflenen bir dersin öğretimiyle ilgili faaliyetleri içeren bir düzenek şeklinde tanımlamaktadır.

Öğretim programlarının öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verebilmesi için değerlendirilmeleri gerekmektedir. Değerlendirmelerin yapılabilmesi için de öğrencilerin görüş ve önerilerinin alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmada da Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Coğrafya Öğretmenliği Yüksek Lisans programında öğrenim gören öğrencilerin pandemi dönemini de kapsayacak şekilde lisansüstü coğrafya öğretim programından beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma, elde edilen öğrenci görüşleri doğrultusunda programın neler sunması gerektiğinin tespiti ve sonraki programlar için geliştirici öneriler sunması bakımından da önemlidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen ana problemler şu şekildedir;

Coğrafya Öğretmenliği Yüksek Lisans eğitimine devam eden öğrencilerin lisansüstü öğretim programından ilk 5 beklentileri nelerdir?

Coğrafya Öğretmenliği Yüksek Lisans eğitimine devam eden öğrencilerin lisansüstü öğretim programının iyileştirilmesi için sundukları öneriler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden anlık tarama deseni kullanılmıştır. Anlık tarama deseni, belli bir zaman dilimindeki durumun mevcut şekliyle betimlenmesidir (Büyüköztürk vd., 2020). Tarama araştırmaları, bireylerin bir konudaki tutum, görüş, davranış, algı, farkındalık ve beklenti gibi özelliklerini belirlemek amacıyla tercih edilmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018).

Evren/ Örneklem

Araştırmanın evrenini Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören lisansüstü öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlemek için amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme; çalışmanın amacı doğrultusunda bilgi ve belirli özelliklere sahip olunan durumlarda tercih edilir (Büyüköztürk vd., 2020). Örneklemi, amaç doğrultusunda Coğrafya Öğretmenliği Yüksek Lisans programında öğrenimine devam eden 6 erkek 5 kadın katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş ve lisansüstü eğitim aşamalarına Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Değişkenler

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	5	45
	Erkek	6	55
Yaş	18-25	6	55
	26-35	5	45
Lisansüstü Eğitim Aşaması	Ders	1	9
	Tez	10	91

Tablo 1' de görüldüğü gibi katılımcıların % 45'i kadın, % 55'i is erkektir. Katılımcıların yaşlarına bakıldığında % 55'i 18-25 yaş aralığında, % 45'i ise 26-35 yaş aralığında yer almaktadır. Ayrıca bu katılımcıların % 9'unun ders aşamasında, % 91'inin ise tez aşamasında olduğu anlaşılmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama aracını araştırmacılar tarafından geliştirilen "Lisansüstü Öğretim Programına İlişkin Görüşme Formu" oluşturmaktadır. Görüşme formunun birinci bölümünde, öğrencilerin yaş, cinsiyet ve lisansüstü eğitim aşamalarını belirlemek amacıyla "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. İkinci bölümünde öğrencilerin devam etmekte oldukları coğrafya öğretim programına yönelik beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanan "Lisansüstü Öğretim Programına Yönelik Öğrenci Görüşleri Anketi" yer almaktadır. Üçüncü bölümünde ise açık uçlu soru formu bulunmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları ilgili literatür taranarak ve uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Anket soruları Arabacı ve Akıllı (2013) ile Gömleksiz ve Yıldırım'ın (2013) çalışmalarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Hazırlanan ankette 19 madde yer almakla birlikte, öğrencilerden 5 maddeyi önem derecelerine göre sıralamaları istenmiştir. Formun üçüncü bölümünde yöneltilen açık uçlu soruda ise öğrencilere "Programın iyileştirilmesi için ne/neler önerirsiniz?" sorusu yöneltilerek görüşleri alınmıştır. Hazırlanan görüşme formu Covid-19 pandemi koşullarından dolayı katılımcılara Google Forms aracılığıyla iletilmiştir. Ayrıca form iletilmeden önce katılımcılara araştırmanın amacından bahsedilerek bilgi verilmiştir. Araştırma sürecinde etik kurallara dikkat edilerek, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan gerekli izin (EK-1) alınmıştır.

Verilerin Analizi

Formdan elde edilen verilerin analizi betimsel istatistik yönteminden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. 19 maddelik anketten elde edilen veriler 1 ve 5 arasında sıralanarak, frekans ve yüzdelik değerlerine göre çözümlenmiştir. Formun 3. kısmındaki programın iyileştirilmesiyle ilgili açık uçlu soru ise gelen cevaplar doğrultusunda kategorilere ayrılarak betimsel istatistiğe tabi tutulmuştur. Verilerin analiz edilmesinde Excel programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada öğrencilere yöneltilen “*Lisansüstü Öğretim Programına Yönelik Öğrenci Görüşme Formu*” ndan elde edilen verilerin frekans ve yüzdelik değerleri tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 2’de öğrencilerin lisansüstü coğrafya öğretim programıyla ilgili 1. derecede önemli buldukları beklentileri yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Lisansüstü Coğrafya Öğretim Programıyla İlgili 1. Derecede Önemli Görüşleri

İfadeler	f	%
Alan bilgisinin derinleşmesini sağlamalı	3	27
Bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli	2	18
Disiplinler arası etkileşimi sağlamalı	2	18
Farklı öğrenme yollarına saygı göstermeli	2	18
Hayat boyu öğrenimi hedeflemeli	1	9
Öğrencilere tez çalışmalarında destek verilmeli	1	9
Toplam	11	100

Tablonun yüzdelik değerleri incelendiğinde öğrencilerin;

- % 27’si alan bilgisinin derinleşmesini sağlamalı,
  - % 18’i bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli, disiplinler arası etkileşimi sağlamalı ve farklı öğrenme yollarına saygı göstermeli,
  - % 9’u hayat boyu öğrenimi hedeflemeli ve öğrencilere tez çalışmalarında destek verilmeli;
- şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 3’te öğrencilerin lisansüstü coğrafya öğretim programıyla ilgili 2. derecede önemli buldukları beklentileri yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Lisansüstü Coğrafya Öğretim Programıyla İlgili 2. Derecede Önemli Görüşleri

İfadeler	f	%
Alan bilgisinin derinleşmesini sağlamalı	2	18
Akademik yazma becerisini geliştirmeli	2	18
Uluslararasılaşmayı önemsemeli	2	18
Eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeli	1	9
Bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli	1	9
Öğrencilerin beklediği öğrenme çıktılarına dikkate almalı	1	9
Uzaktan eğitim döneminde yapılan derslerin kayıtlarına kolaylıkla ulaşılabilmeli	1	9
Öğrencilere tez çalışmalarında destek verilmeli	1	9
Toplam	11	100

Tablonun yüzdelik değerleri incelendiğinde öğrencilerin;

- % 18’inin alan bilgisinin derinleşmesini sağlamalı, akademik yazma becerisini geliştirmeli ve uluslararasılaşmayı önemsemeli,
- % 9’unun eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeli, bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli, öğrencilerin beklediği öğrenme çıktılarına dikkate almalı, uzaktan eğitim döneminde yapılan derslerin kayıtlarına kolaylıkla ulaşılabilmeli ve öğrencilere tez çalışmalarında destek verilmeli;

şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Tablo 4'te öğrencilerin lisansüstü coğrafya öğretim programıyla ilgili 3. derecede önemli buldukları beklentileri yer almaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Lisansüstü Coğrafya Öğretim Programıyla İlgili 3. Derecede Önemli Görüşleri

İfadeler	f	%
Akademik çevrenin genişlemesine katkı sağlamalı	4	36
Bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli	3	27
Akademik yazma becerisini geliştirmeli	1	9
Eğitim programları sınıf dışında öğrenmeyi desteklemeli	1	9
Eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeli	1	9
Hayat boyu öğrenimi hedeflemeli	1	9
Toplam	11	100

Tablonun yüzdeler değeri incelendiğinde öğrencilerin;

- % 36'sının akademik çevrenin genişlemesine katkı sağlamalı,
- % 27'sinin bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli,
- % 9'u akademik yazma becerisini geliştirmeli, eğitim programları sınıf dışında öğrenmeyi desteklemeli, eleştirel düşünme becerisini geliştirmeli ve hayat boyu öğrenimi hedeflemeli,

şeklinde görüşe sahiptirler.

Tablo 5'te öğrencilerin lisansüstü coğrafya öğretim programıyla ilgili 4. derecede önemli buldukları beklentileri yer almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Lisansüstü Coğrafya Öğretim Programıyla İlgili 4. Derecede Önemli Görüşleri

İfadeler	f	%
Eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeli	3	27
Bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli	2	18
Alan bilgisinin derinleşmesini sağlamalı	2	18
Akademik yazma becerilerini geliştirmeli	1	9
Disiplinler arası etkileşimi sağlamalı	1	9
Öğrencilerin yabancı dil seviyesini geliştirmeli	1	9
Akademik çevrenin genişlemesine katkı sağlamalı	1	9
Toplam	11	100

Tablonun yüzdeler değeri incelendiğinde öğrencilerin;

- % 27'si eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeli,
- % 18'i bilimsel davranış becerilerini geliştirmeli, alan bilgisinin derinleşmesini sağlamalı,
- % 9'u akademik yazma becerilerini geliştirmeli, disiplinler arası etkileşimi sağlamalı ve öğrencilerin yabancı dil seviyesini geliştirmeli;

şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Tablo 6'da öğrencilerin lisansüstü coğrafya öğretim programıyla ilgili 5. derecede önemli buldukları beklentileri yer almaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların Lisansüstü Coğrafya Öğretim Programıyla İlgili 5. Derecede Önemli Görüşleri

İfadeler	f	%
Eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeli	3	27
Yeni iş imkanları sunmalı	2	18
Çalışan öğrenciler için esnek zamanlı program sağlamalı	2	18
Uluslararasılaşmayı sağlamalı	1	9
Farklı öğrenme yollarına saygı göstermeli	1	9
Öğrencilerin beklediği öğrenme çıktılarına dikkate almalı	1	9
Eğitim programları sınıf dışında öğrenmeyi desteklemeli	1	9
Toplam	11	100

Tablonun yüzdelik değerleri incelendiğinde öğrencilerin;

- % 27'si eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeli,
- % 18'i yeni iş imkanları sunmalı, çalışan öğrenciler için esnek zamanlı program sağlamalı,
- % 9'u Uluslararasılaşmayı sağlamalı, farklı öğrenme yollarına saygı göstermeli, öğrencilerin beklediği öğrenme çıktılarına dikkate almalı ve eğitim programları sınıf dışında öğrenmeyi desteklemeli, şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7'de öğrencilerin lisansüstü coğrafya öğretim programının iyileştirilmesine yönelik önerileri yer almaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların Lisansüstü Coğrafya Öğretim Programının İyileştirilmesiyle İlgili Önerileri

Kategoriler	İçerikler	f	%
Dersle ilgili öneriler	Uygulamalı dersler artırılabilir Arazi çalışmaları ile program desteklenebilir Alan dersleri ve içerikleri farklılaşabilir Zorunlu seçmeli dersler kaldırılabilir Seçmeli ders seçenekleri artırılabilir Ders programları esnetilebilir	7	37
Eğitimle ilgili öneriler	Kontenjanlar artırılabilir Öğretim teknikleri modernleştirilebilir Eğitimde eşitlik sağlanabilir	5	26
Bilimsel çalışmalarla ilgili öneriler	Tez haricinde proje veya bilimsel çalışmalar yapılabilir Bilimsel yayın kanallarına ulaşım sağlanabilir	3	16
Disiplinler arası çalışmalarla ilgili öneriler	Disiplinler arası yaklaşıma ve çalışmalara önem verilebilir	2	11
Yabancı dil eğitimiyle ilgili öneriler	Dil eğitimi verilebilir Dil eğitimi hazırlık sınıfı oluşturulabilir Dil eğitimi zorunlu hale getirilebilir	2	11

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin;

- % 37'si derslerle ilgili,
- % 26'sı eğitimle ilgili,
- % 16'sı bilimsel çalışmalarla ilgili
- % 11'i disiplinler arası çalışmalarla ilgili ve yabancı dil eğitimiyle ilgili önerilerde bulunmuştur.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Coğrafya Öğretmenliği Yüksek Lisans programında öğrenimine devam eden öğrencilerin lisansüstü öğretim programından ilk beş beklentileri; alan bilgisinin derinleşmesini sağlaması, akademik yazma becerilerini geliştirmesi, uluslararasılaşmaya ve eleştirel düşünme becerilerine katkı sağlaması, akademik çevrenin genişlemesi şeklindedir. Öğrencilerin programdan ilk beklentileri, alan bilgisinin derinleşmesine katkı sağlaması şeklinde olmuştur. Bu bulgu Özmenteş ve Özmenteş (2005), Çalık ve Gürer (2019) ile Kurtoğlu Erden ve Seferoğlu'nun (2021)

lisansüstü eğitimde öğrenci beklentilerini belirlemeye yönelik çalışmalarındaki bulgularıyla örtüşmektedir. Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin ikinci beklentileri akademik yazma becerisine katkı sağlaması şeklindedir. Kahraman ve Tok'un (2016) çalışmalarındaki öğrencilerin lisansüstü eğitimin akademik becerileri attırmasına yönelik görüşleriyle benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin üçüncü beklentileri uluslararasılaşmaya katkı sağlaması şeklinde olmuştur. Uluslararasılaşma Erasmus sayesinde öğrenci ya da akademisyen hareketliliğiyle eğitim, staj ya da iş istihdamını, uluslararası ülkelerdeki bilim insanları ile bilimsel çalışmaları da beraberinde getiren önemli bir süreci oluşturmaktadır (Gündoğdu vd., 2016). Öğrencilerin dördüncü beklentileri akademik çevrenin genişlemesine katkı sağlamasıdır. Lisansüstü eğitimin akademik çevreye katkısı, akademik kariyere etkisi şeklinde de yorumlanabilir. Gömleksiz ve Yıldırım'ın (2013) lisansüstü eğitime yönelik öğrenci görüşlerini aldıkları çalışmalarında da öncelikli beklentinin akademik kariyer yapmak olduğuna ulaşılmıştır. Buna benzer bir bulgu da Aydemir ve Çam'ın (2015) çalışmalarında yer almaktadır. Öğrencilerin beşinci beklentileri ise eleştirel düşünme becerilerini geliştirmesidir. Bu bulgu, Aydemir ve Çam (2015) ile Kayalı vd.'nin (2019) lisansüstü eğitime yönelik aldıkları öğrenci görüşlerindeki bulgularıyla örtüşmektedir.

Lisansüstü eğitime devam eden öğrencilerin programın iyileştirilmesine yönelik önerileri genel olarak; ders, eğitim, bilimsel çalışmalar, disiplinler arası çalışmalar ve yabancı dil eğitimiyle ilgilidir.

Öğrencilerin çoğunluğu (n=7) dersle ilgili önerilerinde:

uygulamalı ders sayısının arttırılmasını,
 arazi çalışmaları ile eğitim programlarının desteklenmesini,
 alan ders içeriklerinin farklılaşmasını,
 zorunlu seçmeli derslerin kaldırılmasını,
 seçmeli ders seçeneklerinin arttırılmasını
 ve ders programlarının esnetilmesini önermişlerdir.

Eğitimle ilgili önerilerde ise;

kontenjan sayısının arttırılması,
 modern öğretim tekniklerinin kullanılması,
 eşit eğitimin sağlanması,
 dil eğitiminin verilmesi,
 hazırlık sınıflarının oluşturulması; şeklinde görüşlere yer vermişlerdir.

Bilimsel ve disiplinler arası çalışmalarla ilgili ise,

tez haricinde proje ya da bilimsel çalışmaların yapılması,
 bilimsel yayın kanallarına ulaşılması,
 disiplinler arası yaklaşıma ve çalışmalara önem verilmesiyle ilgili öneriler bulunmaktadır.

Çalışmanın önerilerle ilgili bulguları benzer çalışmaların bulgularıyla da benzerlik göstermektedir (Demirbolat, 2005; Gömleksiz ve Yıldırım, 2013; Çalık ve Gürer, 2019). Bu da araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

ÖNERİLER

Öğrencilerin programdan beklentileri ve önerileri dikkate alındığında aşağıdaki öneriler de bulunulabilir;

- Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Coğrafya Öğretmenliği Yüksek Lisans programına, teorik derslerin yanında uygulamalı ders sayısının arttırılmasıyla alan bilgisinin derinleşmesine katkı sağlanabilir. Öğrencilerin ilgi alanlarına göre ders içerikleri değiştirilebilir ya da farklı alan dersleri programa dahil edilebilir. Seçmeli dersler öğrencilerin gelişme alanına uygun şekilde güncellenebilir.
- Ders saatleri çalışan öğrenciler için esnek zamanlı oluşturulabilir.
- Eğitim programı modern öğretim teknikleri kullanılarak desteklenebilir.

- Öğrencilerin akademik yazma ve düşünme becerilerini geliştiren, alan bilgisinin derinleşmesine katkı sağlayan proje ya da bilimsel araştırmalar ile öğrenciler desteklenebilir. Yapılacak bilimsel çalışmalarda öğrencilerin erişebileceği bilimsel yayın platformlarına erişiminde rehberlik sağlanabilir.
- Birden fazla akademik disiplinin bir araya gelmesiyle yapılan çalışmalara önem verilebilir.
- Program için (yüksek lisans) istenilen şartların içerisine yabancı dil puan şartı getirilerek programın kalitesi iyileştirilebilir. Programa devam eden öğrencilere yabancı dil destek eğitimi verilebilir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazarlar aralarında çıkar çatışması olmadığını “The authors declare that they have no conflict of interest” beyan ederler.

EXTENDED SUMMARY

STUDENT OPINIONS FOR DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY POSTGRADUATE GEOGRAPHY TEACHING PROGRAM**INTRODUCTION**

Higher education institutions are responsible for raising the skilled human power that society needs, ensuring the progress of science and technology, and recommending solutions to country problems (Koç, 2016). Higher education institutions have various levels of education and teaching programs to perform these functions. These are pre-undergraduate, undergraduate, graduate and doctoral programs (Karakütük, 1989). Graduate education, which includes graduate and doctoral programs, is training, education, scientific research and practice activities covering graduate, doctoral, medical, medical expertise and arts competency training to provide expertise in the field of science that is interested after undergraduate education (Sevinç, 2001).

According to the higher Education Law No. 2547, the master's degree aims to present the results of education, education and research based on a undergraduate education. The master's degree is split into two, in itself, a thesis and non-thesis master's degree. The thesis graduate program aims to provide the students with scientific research and the necessary data, to evaluate and interpret the data they have obtained. The purpose of the non-thesis graduate program is to provide the student with information on the subjects of the field and to teach the student how to use the information in practice. In addition to graduate programs, students are expected to be able to conduct independent research, to interpret scientific events from an expert perspective and to provide the necessary equipment to reach new syntheses (Karakütük, 2009).

In graduate education, the aim is to develop a high level of human power that will produce in the fields of science and art, detect social problems correctly, develop solutions and influence the development of the country (Sayan & Aksu, 2005). In order for graduate education to fulfill these objectives, the teaching process must progress and function in a healthy way. It is very important that the problems that occur within this process are identified by scientific studies and that the necessary solutions are presented (Katılmış, Çelik & Kop, 2013). In graduate education, personal problems, faculty problem, student qualification issue, issues related to thesis advisor, quality and environment of education issues, problems related to remote education, financial problems, foreign language problems, etc. In addition to problems (Karaman & Bakırcı, 2010) problems may be encountered depending on the teaching programs. The higher quality of graduate education, the higher quality of the university and the higher quality of the raised society (Ahlaz, 2006). In order to improve efficiency in education, organize training activities and continue these activities, the need for teaching programs (Aslan & Erden, 2020).

The academic programs must be evaluated so that their students can meet their needs and expectations. It is also thought that it would be beneficial for students to have their opinions and suggestions for these assessments to be carried out. For this purpose, the research has been aimed at determining expectations of the graduate geography program, including the pandemic period of students who have studied at Dokuz Eylül University, Institute of Education Sciences, Geography Teaching Graduate Program. The research is also important in determining what the program should offer in line with the student views obtained and providing developer recommendations for the next programs. The main problems identified for the purpose of the investigation are as follows:

1. What are the first 5 expectations of the graduate education program of students who are continuing the Geography Teaching Master's degree?
2. What are the recommendations for improving the graduate program of students who are continuing the Geography Teaching Master's degree?

METHOD

The study uses a snapshot scan pattern from quantitative research methods. The study is composed of graduate students who have studied at Dokuz Eylül University, Institute of Education Sciences. The objective sampling method is used to

determine the sample of the research. In order to achieve the objective, 6 men and 5 women who continue to study in the Geography Teaching Master's Program constitute participants.

The data collection tool of the research is the "Discussion Form for Graduate Education Program" developed by researchers. In the first part of the interview form, the "Personal Information Form" was used to determine the age, gender and graduate education stages of the students. The second chapter contains the "Student Insights Survey for Graduate Education Program" prepared to determine the expectations for the geography teaching program in which students are continuing. The third section contains an open question form. The data collection tools used in the research were prepared by scanning the relevant literature and taking expert advice. The survey questions were created using the work of Arabacı and Akıllı (2013) and Gömleksiz and Yıldırım (2013). While the survey included 19 items, students were asked to rank 5 items according to their severity ratings. In the third part of the form, the open-ended question is "What do you recommend to improve the program?" the question was asked and their views were taken. The prepared interview form has been submitted to participants via Google Forms due to the Covid-19 pandemic conditions. The participants are also informed of the purpose of the investigation before the form is submitted.

Analysis of data obtained from the form was carried out using the descriptive statistical method. the data obtained from the 19-point survey is sorted between 1 and 5, according to frequency and percentage values. Form 3. the open-ended question about the improvement of the program in is categorized and subject to descriptive statistics in line with the answers. Excel has been used to analyze data.

RESULTS

This section contains the data obtained from the "Student Discussion Form for Graduate Education Program" which is directed to students.

Related to graduate geography program of students 1. expectations they find to be of a degree importance;

- It should deepen the field knowledge (27%), develop scientific behavioral skills, ensure interdisciplinary interaction and respect different learning paths (18%), target lifelong learning and support students in thesis studies (9%).

Related to graduate geography program of students 2. expectations they find to be of a degree importance;

- It should enable the depth of field knowledge, improve academic writing skills and care about internationalization (18%), develop critical thinking skills, develop scientific behavioral skills, consider learning outcomes expected by students, easily access the records of courses made during remote education and support students in thesis studies (9%).

Related to graduate geography program of students 3. expectations they find to be of a degree importance;

- It should contribute to the expansion of the academic environment (36%), develop scientific behavioral skills (27%), improve academic writing skills, support learning outside the classroom, develop critical thinking skills and target lifelong learning (9%).

Related to graduate geography program of students 4. expectations they find to be of a degree importance;

- Develop critical thinking skills (27%), develop scientific behavioral skills, deepen area knowledge (18%), develop academic writing skills, ensure interdisciplinary interaction and improve students' foreign language level (9%).

Related to graduate geography program of students 5. expectations they find to be of a degree importance;

- Develop critical thinking skills (27%), provide new business opportunities, provide flexible-time programs for working students (18%), ensure internationalization, respect different learning paths, consider learning outcomes expected by students and support learning outside the classroom (9%).

The students' recommendations for improving the graduate geography program are shown to be related to courses (37%), education (26%), scientific studies (16%), interdisciplinary studies and foreign language education (11%).

CONCLUSION, DISCUSSION AND RECOMMENDATIONS

Dokuz Eylül University, Institute of Education Geography Teaching the first five expectations of the students who continue their education in the Master's degree program are the expansion of the academic environment, the deepening of field

knowledge, the development of academic writing skills, the contribution of international literacy and critical thinking skills. Students' initial expectations of the program were to contribute to the deepening of field knowledge. This finding coincided with the findings of Özmenteş and Özmenteş (2005), Çalık and Gürer (2019) and Kurtoğlu Erden and Seferoğlu (2021) in their studies to determine student expectations in graduate education. The second expectations of graduate students contribute to their academic writing skills. The students in the work of Kahraman and Tok (2016) are similar to their views on the academic skills of graduate education. The third expectations of the students have been to contribute to international internationalization. Internationalization through Erasmus, students or academics form an important process that brings education, internship or employment through mobility, and scientific studies with scientists in international countries (Gündoğdu et al., 2016). The fourth expectations of students are to contribute to the expansion of the academic environment. The contribution of graduate education to the academic environment can also be interpreted as an impact on academic career. The primary expectation was to have an academic career in their studies, which were taken by Gömleksiz and Yıldırım (2013) for graduate education. A similar finding is included in the work of Aydemir and Çam (2015). The fifth expectations of students are to develop critical thinking skills. This finding matches the findings of Aydemir and Çam (2015) and Kayalı et al. (2019) in the student opinion taken for postgraduate education.

In general, the recommendations for the improvement of the program for students who are continuing their graduate education are related to the course, education, scientific studies, interdisciplinary studies and foreign language education.

The majority of students (n=7) have recommended increasing the number of applied courses, supporting field studies and training programs, differentiating the field content, removing compulsory elective courses, increasing elective courses and flexing the course programs.

In the recommendations concerning the training, they included views on increasing the number of quotas, using modern teaching techniques, providing equal education, providing language education, creating preparatory classes.

In the case of scientific and interdisciplinary studies, there are recommendations for the construction of projects or scientific studies other than thesis, the access to scientific publications channels, the interdisciplinary approach and the importance of studies.

The findings of the study related to the recommendations are similar to the findings of similar studies (Demirbolat, 2005; Gömleksiz and Yıldırım, 2013; Çalık and Gürer, 2019). This indicates that the investigation is high in validity and reliability.

The following recommendations may be made, given the student's expectations and recommendations from the program;

- Dokuz Eylül University, Institute of Education Sciences, Geography Teaching Master's degree program can be helped to deepen the field knowledge by increasing the number of applied courses as well as theoretical courses. Course content can be changed or different field courses can be included in the program based on the students' interests. Elective courses can be updated according to the student development area.
- Course hours can be created in flexible time for working students.
- The training program can be supported using modern teaching techniques.
- Students can be supported by project or scientific research that improves academic writing and thinking skills, contributes to the deepening of field knowledge. In the scientific studies to be carried out, it is possible to provide guidance on the access to scientific publishing platforms accessible to students.
- Studies with the combination of multiple academic disciplines can be considered important.
- The quality of the program can be improved by introducing a foreign language rating requirement within the required requirements for the program (master's degree). Students who are continuing the program can receive foreign language support training.

KAYNAKÇA

- Ahlas, A. (2006). Lisansüstü eğitim yapmakta olan millî eğitim bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları (Ankara G. Ü. Örneği) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Arabacı, İ. B., ve Akıllı, C. (2013). *Lisansüstü öğretimde öğrenci sorunları*. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu [Sözlü Bildiri Sunumu]. Sakarya, Türkiye.
- Aslan, M., ve Erden, R. Z. (2020). Ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 175-199.

- Aydemir, S., ve Çam, Ş. (2015). Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi almaya ilişkin görüşleri. *Turkish Journal of Education*, 4(4), 4-16.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (28.Baskı). Pegem Akademi.
- Çalık, T., ve Gürer, G. T. (2019, 10-12 Ekim). *Lisansüstü öğrencilerin aldıkları eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. IHEC [Sözlü Bildiri Sunumu]. Çanakkale, Türkiye.
- Demirbolat, A. O. (2005). Yüksek lisans öğrencilerinin program ve öğretim elemanlarından beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 47-64.
- Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem Akademi.
- Gömleksiz, M. N., ve Yıldırım, F. (2013). *Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin lisansüstü eğitime ilişkin görüşleri*. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu [Sözlü Bildiri Sunumu]. Sakarya, Türkiye.
- Gündoğdu, K., Çelik, B., Hancı Yanar, B., Yolcu, O., & Ceylan, V. K. (2016). Türkiye’de yükseköğretimde program geliştirme bağlamında uluslararasılaşma. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 35-48.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz*. Seçkin Yayıncılık.
- Kahraman, Ü., & Tok, T. N. (2016). Eğitim yönetimi denetimi planlaması ve ekonomisi lisansüstü öğrencilerin aldıkları eğitim hakkındaki görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 147-164.
- Karakütük, K. (1989). Türkiye’de lisansüstü öğretim, sorunları ve çözüm önerileri. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (Jfes)*, 22(1), 505-528.
- Karakütük, K. (2009). *Lisansüstü Öğretim Sistemleri* (2.Baskı). Pegem Akademi.
- Karaman, S., & Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 94-114.
- Katılmış, A., Çelik, H., ve Kop, Y. (2013). Türkiye’de Yüksek lisans öğreniminde yaşanan sorunlar: Sosyal bilgiler öğretmenliği örneği. *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 12(1), 108-122.
- Kayalı, B., Balat, Ş., Kurşun, E., ve Karaman, S. (2019). Lisansüstü eğitimde etkili ve nitelikli geribildirim. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 8(1), 10-20.
- Koç, M. (2016). *Türkiye’de din psikolojisi alanında yapılan lisansüstü eğitim (1949-2015) üzerine değerlendirmeler* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Kurtoğlu Erden, M., & Seferoğlu, S. S. (2021). Lisansüstü düzeyde eğitime ilişkin öğrenci değerlendirmeleri: bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü lisansüstü öğrencileri örneği. *Milli Eğitim*, 50(230), 939-958.
- Özmenteş, G., & Özmenteş, S. (2005). Buca eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı yüksek lisans öğrencilerinin lisansüstü eğitimden beklentileri ve yüksek lisans programı ile ilgili görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 274-255.
- Sayan, Y., & Aksu, H. (2005). Akademik Personel Olmadan Lisansüstü Eğitim Yapan Bireylerin Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Nitel Çalışma: Dokuz Eylül Üniversitesi-Balıkesir Üniversitesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 59-66.
- Sevinç, B. (2001). Türkiye’de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve öneriler. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (JFES)*, 34(1), 125-137.
- Varış, F. (1972). Türkiye’de lisansüstü eğitim "Pozitif bilimlerin temel ve uygulamalı alanlarında". *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (JFES)*, 5(1), 51-74.